

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasensteint és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton, reggel,
NAGY FELIVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt 30 kr.
Félévre 2 „ 50 „

Csak igazságot!

(B. L.) A városi tanács falragaszai tudatják a közönséggel, hogy a 27-ik honvéd-zászlóalj tanosztálya ma érkezik városunkba. A képviselőtestület már előbb bizonyos összeget szavazott meg, hogy a kedves jövevények ünnepélyesen és vendégszeretettel fogadtassanak, — s nincs semmi kétség benne, hogy városunk apraja, nagyja öröm-ujjongatva siet ma a honvédek elfogadására, mert hisz ezek igazán a mi katonáink, és hivatva vannak, hogy nyomaiba lépve a 48-iki dicső honvédségnek, becsültté tegyék a magyar nevet, mind itthon, mind oda künn. És szép, magasztos földadat ez! Hü fia lenni a hazának békében, csöndességben; munkálni annak javát a gazdaszat, az ipar, a kereskedelem, a művészetek, a tudományok terén; gazdaggá, miveltté, szabaddá és boldoggá tenni magunkban drága magyar nemzetünket, — mindnyájunknak egyenlő és szép jogunk, kötelességünk ez!

De a hazát vesz is fenyegetheti; de jöhet az idegen hódító, vagy zsarnok — és ekkor a szabadság küzdterére léphetni mindnyájunknak; fegyvert, a honvédelem szent fegyverét ragadhatni kezeinkbe, hogy, ha kell életünkkel, vérünkkel adózhassunk, mi legdrágább mindnyájunk előtti: a hazának — honvédeknek lehetni mindnyájunknak: nem kevésbé dicső, magasztos jog és kötelesség ez is!

Az 1865—8-ki országgyűlés nem csak papírra tette e magasztos jogokat, — de ama törvények alapjain álló nemzeti kormányunk valóságát is szerzett az igének. Im a városunkba bevonuló honvédség minden egyes tagja magvalósulása a magyar nemzeti önállóságnak, s ama 34,597 fő, ki már az idei, első sorozás alkalmával a honvédségbe bevált, s a most állomásaikra szétszolt tanosztályok által be fog tanítatni — oly kézzelfogható czáfolatul szolgál azon ámitó állításokra, melyek szerint hazánk önállósága és szabadsága elárultatott volna, — hogy ezen tények után csak a szántszándékos vak és süket ismételhetheti azokat.

És már most ezek után térjenek magukba polgártársaink s elmélkedjenek azon kérdés fölött, hogy vajon azon politika, mely ilyen eredményeket vala képes oly rövid idő alatt kiküzdeni; a haza javára, avagy kárára szolgál-e?

Nem elnézést, csak igazságot kérünk!

[Marosszék, nov. 18.]

Ma tartatott meg az előre hirdetett központi bizottmányi gyűlés, melyben mult hó 15-

dikéről küldött feliratára a közp. bizottmányi gyűlésnek válaszolt a belügyminiszter ur; a fölvetett kérdést az olvasóink által is ismert követválasztási ügyben egyszerűen oldván meg. Kijelenti ugyanis a miniszter ur, hogy egyáltalán ez ügyben a közp. bizottmányi gyűlés nem illetékes, hanem csak a választás végrehajtására kiküldött bizottság és épen ezért utasítja annak elnökét a mult évi miniszteri utasításra a választásokra nézve különösen annak 33 és 34-ik pontjaira, hogy azoknak értelmében a második, szorított, választást minél hamarabb keresztül vigye az első, szabad választásnál legtöbb szavazatot nyert két egyén között.

A miniszteri leirat köztetszéssel tudomásul vétetvén, s annak hivatalos közlése a választási elnökkel elrendeltetvén, elnök főkir. bíró ur a gyűlést, mint csak e tárgy meghallgatására összehívottat, feloszlátá.

D. L.

Maros-Vásárhely nov. 17.

A tófalvi ügyhöz mindaddig óvakodtunk hozzá szólni. Nem tartjuk a sajtót — a közügyek organumát — hivatva arra, hogy a magán kérdésekbe avassa magát, — s annál kevésbé arra, hogy a bíróságok ítéletei fölött akár rosszaló, akár helyeslő ítéletet ejtsen. A humanitás kérdését sem állithattuk előtérbe akkor, a midőn egy tulajdonos Szent Mihály napkor — a haszonberek leteltének törvényes idejében — jogával él, mely mindenkit egyenlőleg illet meg, szegényt épen úgy, mint gazdagot. Hozzá járult ehhez az ügynek nemzeti ségi oldala, melyet, a mint a „Magyar Polgár“ és társai most nagy gyönyörűséggel láthatják, a magyar-faló oláh lapok ugyan csak fölhasználnak. A „M. P.“ büszke lehet szövetségeseire, s az eredményekre, melyeket kivivott!

B. Apór Károly most nyilatkozatot tesz közzé a nagylapokban s e nyilatkozat lényegét mi is kötelességünknek tartjuk röviden közreadni, miután ez ügy — hála a „M. P. hazafiságának! — egy tüntetettik föl, mint a magyar nemzet zsarnokoskodása az oláh nemzetiség fölött, holott ez tisztán az enyém és tied kérdése.

Ama nyilatkozat szerint: Tófalva egy tisztán székely örökségekből alakult helység, melyet 1835-ben szerzett meg vásár útján a b. Apór család, s mely 1841-ben b. Apór Károly rendelkezése alá szállott; 1842-ben, Marosszék mérnöke által felmérletett, szabályoztatott, 28 telekre szakítottatott, melyek haszonbérbe adattak, az egyházi és tanítói személyzet ingyen telket nyervén. A szegődményesek 1848-ban megtagadták szolgálmanyukat, úgy, hogy 1852-ben perbe fogattak a miatt. 1857-ben kelt az első miniszterialis határozat, mely szerint a kötelezettségek továbbra is teljesítendőek, — a kitelepítés pedig az urbéri eljárásra utasítottatott. A tófalviak tovább sem teljesítvén kötelezettségeiket, sem urbéri pert nem indítván: a pert b. Apór Károly indítá meg, melyre 1862 oct. 4-dikén hozatott 2 rendbeli ítélet. Ez ítélet szerint 9 szegődményes perét feltétlenül elveszté, 17 pöre pedig attól tétetett függővé, ha b. Apór K. megesküszik, hogy az illető 17 telek 1842-1843-ban csakugyan a visszabocsátás feltétele alatt adatott át nekik. Az illetők felebbezvé az ítéletet: a második forumot (b. Apór K. elnöke levén az erdélyi k. táblának) — ő Felsége a király határozatából — a magyar k. ítélő tábla, — a harmadikat pedig — ugyána-

zon határozatból — a hétszemélyes tábla képezé. A másodbíróság 1866, márcz. 28-dikán, a harmadbíróság 1867. jun. 19-dikén ítelt és pedig mindkettő az első bíróság ítéletét helybenhagyólag. B. Apór Károly tehát 1867. oct. 2-dikán letette az esküt.

A hátrálékos szolgálmanyok folyósításáért a pör 1864-ben indítatott meg, s többszöri tárgyalás után a m. k. belügyminiszterium 1868-ban a békés kiegyezésre utasította fölperest, mi azonban nem sikerülvén, 1869 apr. 12-dikén helybenhagyta az erd. kir. főkormánysszék 1867. oct. 17-diki ítéletét, mely a követeléseket — ugyan lezállítva — de megállapította.

A szerződvényesek mindezek daczára nem csak, hogy nem teljesíték kötelezettségeiket, de a lezálogott tárgyakat elsikkasztották s a törvényes ítéletnek nyíltan ellenszegültek — s így magukra vonták az ítélet karhatalmi végrehajtását. E végérvényű ítélet leérkezett ez év júniusában; ez év júliusában átadatott Marosszék tisztóságának végrehajtás végett, mely azt a haszonberek letelési idejében: Szt. Mihály napkor végre is hajtá. Ugy azonban, hogy a tárgyalások rendén 9 évi hátrálék szolgálmanyok elengedtettek; a kiegyezés megkísérttetett, oly módon, hogy a megítelt követelések felének elengedése, s a fennmaradó összegek fizetésére öt évi határidő ajánlatott meg, nemkülönben az eddig haszonbérlet földet további haszonbérletre biztosított a szegődményesek számára, — s a kitelepítés alkalmával is a végrehajtó közeg odautasítottatott, hogy az egyezni szándékozók szembem a végrehajtást szüntesse meg azonnal, a minthogy három szegődményesnél ez eset be is következett, kik ma is a haszonbérés jószágban vannak.

Ez a nyilatkozat rövid veleje, s ebből mind a „Magyar Polgár“, mind társai, a Romanul és Trompeta, Căpătălorla meggyőződhetnek, hogy a magyar mennyire zsarnoka az oláhnak.

Országgyűlés.

LIV.

A képviselőház, nov. 9-diki ülésében, a mult ülésen félben szakadt vitát végezé be a pénzügyminiszter határozati javaslata fölött, a bank-kérdésre vonatkozólag. E nap szonokai Zichy Nándor, Ghyezy Kálmán, Ivánka Imre, Erkövy Adolf és gr. Wass Samu voltak, kik, bár különböző nézpontokból, s egymást és a miniszter szavait czáfogatva a miniszter indítványát mellett emeltek szót.

Lónyay Menyhért válaszol az egyes szónokok megjegyzésére, — különösen Ghyezynek, gr. Zichynek és Wahrmannak. Végül szavazásra kerülvén a dolog a nagy többség elfogadja a pénzügyminiszter határozati javaslatát.

A képviselőház pár napi szünetelés után — de mely alatt az osztályak szorgalmasan dolgoztak — nov. 13-kán tartott ismét gyűlést.

Napirenden volt a magyar sorhadi csapatokhoz szükséges ujjonczok megajánlását tartalmazó törvényjavaslat. Mielőtt a ház ennek tárgyalásába fogott volna, Simonyi Ernő hibázattat a kormányt, hogy e javaslatot minden aláírás nélkül nyujtattta be Kerkápoly K. államtitkár által; b. Eötvös József, mint miniszterelnöki helyettes, késznek nyilatkozott a javaslat aláírására, mit az ülés folyamán meg is tön.

VIDÉK.

Szegesvár, nov. 14-én 1869.

Városunkról miért miért nem, magam sem tudom, de oly ritkán olvashatni valamit a lapokban; pedig nem mondhatnám, hogy itt ne volna, miről a lapok időnkint emlékezzenek.

Most csendes életünk, a politikai mozgalmak elnémultával, ismét beállott, az ősz komor s ujjában hűvös napjai a lövöldétől is eltöltötték s már a jelen idény befejezve lén. Remélem a m. vásárhelyi lövészegylet a születési vajadásokon átesett: megalakult. *) Mig mi kicsiben s nem nagy lármával, már évek óta mind inkább inkább erősödő lövész-egylettel dicsekedhetünk, addig Vásárhelyt, talán mert a kicsinyszerű kezdetnek ellenzói, s nagyszerűen akarnak hozzá fogni, még eddig nem létesült, pedig ha a kezdet kicsinyszerű volt is, de inkább célhoz vezető, mint a nagyszerű óhajok melletti várokozás.

A lövöldei s egyáltalán a nyári idény befejezve, de egy új, a téli idény küszöbén állunk, társadalmi életünk hangulata ismét éledni kezd, s estvéink rövidítésére a tavaly körünkben időzött szintársulat ismétli látogatására számíthatunk.

Hanem mig majd erről írhatnánk, egy a közelmúltat élénkítő előadaskáról pár szót.

Houvald „Adóssági-levél“ 3 szakos drámáját láttuk fiatal műkedvelőktől előadatni. Egy csinos és igazán mű-kedvvel s tanulmányal dicsekedő előadás volt ez, melyben egyik, mint a másik szerepét annyira és oly pontossággal töltötte be, hogy különbséget tenni, ha egyiké vagy másiké legyen, egy új Eris által bedobott babérkoszorú: azt Páris is csak részrehajlóan ítélné meg. Mi a babérkoszorút az összes személyzet kiérdemelt jutalmául ítélnék.

Ha valami kívánnivalóknak maradtott fenn ez előadásra nézt, ugy az bizonyára abban rejlik, hogy az előadást úgy szerelnék jövőre, mint egy jótékony-élet jelezhetni, mert mig így minden díj nélküli előadásnál csak a meghívottak győnyörködhetnek a műkedvelők szabatos előadásában, addig, ha jótékony-célú lesz vala, mig egyfelől az ott lenni óhajítóknak is van alkalmuk a megjelenésre, addig, másfelől, tér nyílik a fiatal műkedvelőknek jótékony-cél mellett hűzhetni.

Buhu.

Dalmáciai állapotok.

A felkelés színhelyéről érkezett újabb tudósítások bizonyossá teszik Zuppa teljes meghódítását. A hadsapatok központja ez idő szerint, Cattaro. A felkelők, a grahonai fensíkon, a Cetinjébe vezető út mellett táboroznak, félórára Dragali erősségtől.

— Montenegró magatartása még mindig a régi. Az erre vonatkozó hírek szintén. Egyik lefontja a másikat. A „Köl. Ztg.“ szerint: Nikita fejedelem, Petervárról sürgőnyt kapott, melyben szigorú semlegességre hivatik fel. Trebignei hírek szerint pedig: Achmet basa, erősítést kért volna a portától, minthogy állítólag nagy számú montenegrói csapatok szándékoznak áttörni a határon. Boszniában, újabb hírek szerint, teljes nyugalom van.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. A párizsi választások lármája naponta erősül. Azonban, nem vagyunk hajlandók, a választás napjának, — mely november 21-kén lesz — valami végzetleges jelentőséget tulajdonítani, még Franciaországra nézve sem, annál kevésbé Európa többi részére. Azon eszméknek, melyeket az „engesztelhetlenek“ pengetnek, még Franciaországban is gyér közönsége van. Egyebütt teljesen hiányzik. Különben is kevés szerencsével harczolnak ügyök mellett, mindegyre nevelésessé teszik magokat, a mi pedig ott, biztos halál.

Az Angol sajtó csaknem egyhangulag itéli el az engesztelhetlenek patvarkodásait, kik „korlátlan sajtójukkal, azokat is megállásra kényszeri-

*) Fájdalom! a — leányzó még mindig aluszik vagy talán már meg is — halt...

Szerk.

tik kik különben nem vonakodtak volna az előrehaladástól.

OLASZORSZÁG. Az olasz király állapotáról naponta kedvezőbb hírek érkeznek, annyira, hogy lehetségesnek látszik, magyar királylyal Brindisiben tervezett találkozására is.

TÖRÖKORSZÁG. A politikai látkörrel egy ijesztő rém ismét eltisztult. Az osztrák — francia diplomáciának sikerült Abdul-Azizt rábírní, hogy a Suez csatorna megnyitásánál személyesen ne jelenjék meg; lehet, hogy a dalmáciai események is befolyással voltak ez elhatározásra. Annyi tény: hogy otthon marad, s ennél fogva az összeütközés, a szultán és hatalmas alattvalója, az egyiptomi alkirály, között, ha megsemmisítve nincs is, legalább el van napolva.

GÖRÖGORSZÁG még mindig reménytelen állapotban teng. Zaimis miniszteriuma, mely lételet a török-görög viszálynak köszönheti, teljesen lejárta magát. A kamra ép oly közömbös, mint mily határozott irány-nélküli. A rablók háborítás nélkül folytatják üzemeiket s bármi intézkedéshez fog is a kormány, azok meg félemlítésére, mindannyiszor legyőzhetlen akadályokba ütközik, mind a polgári, mind a katonai hatóság részéről. Ép ezért nem csodálkozhatunk, ha ma holnap valamely államcsínról fogunk hallani. A kormányhoz közelálló lapok, már is erőteljes személyes kormány szükségét hangsúlyozzák. Mások az alkotmány megváltoztatása mellett buzognak. Ennyire jutott azon ország, mely négy évtized óta szabad, és független, s mely sorsa fölött egyedül önmaga határoz.

VEGYES.

* Király ő felsége hirszerint jövő hó 6-án fog keleti útjából Budára érkezni. Az olasz királylyal szándékolt találkozást Brindisiben alkalmassal elmarad, Victor Emanuel betegsége folytán; más hírek szerint remélik, hogy ő Felsőge rövid látogatást teend a San Rosoreben fekvő olasz királynál. — Vasárnap volt ő Felsőge Port-Saidba megérkezendő, hol három napig mulat s egyebek közt részt veend egy flamingó vadászat is. 21-én érkezik Kairoba, hol a magyar és osztrák colonia nagy készüléket tesz fogadására; a boulaki uton nagyszerű diadaliv van felállítva, s egy osztrák és magyar tagokból álló zenekarról is gondoskodtak.

* Királyné ő Felsőge e hó vége felé a gödöllői kastélyból a budai vár palotába teszi át lakását. — Ugyancsak királyné ő Felsőge 500 frtot ajándékozott a kaposvári gymnasium épületének megnyitására.

* A képviselőház nov. 15-diki ülésében névszerinti szavazás után elfogadta az ujonczmegajánlási törvény-javaslatot.

* Imreh Sándor, a helybeli főiskolai nyomda jeleles, szakavatott vezetője egy nagy „Irodai fali naptár“ állított össze a jövő 1870-dik évre. A naptár összeállítására igen csinos és bővtartalmu, magában foglalván a tisztán kath. és protestáns, ó-hitű és izraelita naptári rész mellett a marosvásárhelyi posta járást, indulást és érkezést; a fehervár-pesti vasuti közlekedés és csatlakozó kocsipostai meneteket; a távirdai illetékeket, a bélyeg-táblázotakat stb. A nagy ívrét alakú naptár — kapható a fótanodai nyomdában és Vittich József könyvkereskedésében — árra 26 kr. o. é. Ajánljuk különösen a helybeli hivatalok, kereskedők, egyletek stb. figyelmébe.

(A—s) Színház. Az eső apadásával, színházunk telni kezdett. Kedden nov. 16-án, Szigligeti „Lelencz“-ének előadásán szépszámu közönsége volt jelen. S bár a nagy világ némely „nagy embere“ kicsinylőleg szól ismeretlen vendégeinkről: mindazáltal bátran állíthatom, hogy a közönség zöme, meglegedéssel távozott, mert a főszerepek, jókezekben lévén, a színmű becsét híven tükrözik előnkbe. Terünk szük-voltához mérve csak az egyes neveket emelhetjük ki a szereplők közül; ilyenek voltak Der-női (a rektor) és Bogárdiné (neje) Kendy (Bertók), Kendyné (Julesa), Aradi (jegyző) és Aradiné (neje); részben Gáspár (Szintei Jenő) de mindenenk fölött és előtt Gáspárné, ki a tüzről-pattant Erzsikét oly természetességgel személyesíté, hogy önkénytelenül magával ragadtott.

Csütörtökön, nov. 18-án, felséges király-

Ezután megindult az általános tárgyalás. A központi bizottság a tjavaslat elfogadását ajánlja, hasonlóké a 9-dik osztály különvéleménye is, azon kikötéssel, hogy ne a „magyar hadsapatok“, hanem a „magyar hadsereg“ kiegészítése használtassék a czimben. Ez képezte a vita sarkpontját, mely körül algyűlés majd háromórán átforogott. A 9-ik osztály különvéleménye mellett szö-lottak Tisza, Nyári, Simonyi L. stb. a kormány részéről pedig Kerkápoli K., ki erős érveléssel támogatá a tjavaslatot s czáfolá az ellenzék szö-lóit. A szélsőbal vitézei — Irányi D. Csánády S. Patay E. — egyáltalán megkivánják tagadni az ujonczok megajánlását, mert a népen nagy a teher. A vita bár ez ülésben berekesztetett — miután 20 képviselő névszerinti szavazás kívánt — a kérdés eldölése a következő ülésre maradt.

Az ülés kezdetén több kérvény benyújtása után a pénzügyi és központi bizottságok tettek jelentéseket, melyeknek kinyomatása s majdan napirendre tűzése elrendeltetett. Berzenczei László pedig interpellálta a belügyért az iránt, hogy a székelyföldön létező n. n. revindicált havasok, tisztii lakok és alapítványok jelenleg kinek vannak birtokában s mily célra fordítanak? Kiadatott az illető miniszternek. — A pénzügyminiszter is nyújtott be tjavaslatot a főszámvevőszék felállítására iránt; a gazdaságminiszter pedig a Dunai fejedelemségekkel kötött és szentesített postaszerveződést terjeszté a ház elé.

A székelység fölfegyvereztetése 1764-ben, és a mádэфalvi vész, s annak következesei.

(Folytatás.)

Megjegyzendő, a székely katonaság föllállításakor, nem az ő székely osztályzatra,*) hanem a vagyonosságra volt tekintet; innen sok *Primpilusok* a gyalogok, sok *Pixidariusok* a lovagok közé irattak, sok czimeres levelü nemest is ezen sors ért. Az is megtörtént, hogy némely családnak egyik elágazása katonaság alá iratott, másik nem, innen egyik lett katona, a másik nemes, így összezavarták a hajdani szép osztályokat.

(Vége köv.)

*) Minden székely eredeti nemes ezen jogát nem az uralkodóktól nyerte, hanem a nemzet maga alkotta, minden egyes, akár gazdag, akár szegény tagjaira egyenlően kiterjesztve; az elvalasig nem tartozott a magyar királynak semmivel, az egy katonáskodáson kívül, önkényes marhaadót adott három versen u. m. mikor a király megkoronázott, mikor megházasodott, és mikor első fia született, hat ökröből egyet, mely ökrösítésnek mondatott; mert az ökröket megszokták volt bélyegezni.

A katonáskodás tekintetéből föl voltak előbb osztva két rendre, u. m. gyalog- és lovag-rendre; — ezt bizonyítja a Mátyás király 1473-ban kelt lustrája, mert még ekkor a Primorirend nem formálta volt ki magát, de később kiformálván magát, lett három rend, a mi nem tett jogkülönbséget és az csak arravaló volt, hogy a csataterére miként köteleztessék mindenki kiállani. — Innen ez a három osztályzat:

1.) *Fővendek, Primores*, azon tehetősebbek, kik három, s több lovas katonát tartoztak magok mellett kiállítani, kik a nemzet szabadságának aláastak; mivel tehetősebbek lévén, a köznépet nyomták, sanyargatták, jobbagyokká akarták tenni ezek miatt föllázadván, legyőzettek és azt is kivitték a segessvári 1562-beli gyűlésen, hogy a székely köznép jobbagyság alá tétetett, megfosztván szabadságaiktól, a mi a czimeres levelü nemesedésnek szabója; de későbbre visszanyervén a köznép szabadságát, a lustrák óvták őket az eféle hatalmaskodás ellen, és már e volt a főoka, hogy a főrendiek országgyűlésre királyi-meghívó levéllel nem hivatathattak meg az egyenlőség elve ellen, ha meghívattak is, a köznép ellene mondott, mint ez megtörtént 1666-ban Apafi alatt. — A székelyek fölfegyvereztetésének is nagyrészt a főrendiek voltak elősegítő eszközei; mert ők abból kimaradván, a jog- és nemzeti-egyenlőség fenntartására semmit sem tettek.

2.) *Lófők, vagy lovagok* — *Primpili, Equites, Equestres Ordo*, — kik lóhaton ahoz alkalmaztatott fegyverekkel viaskodtak; ide számítandók, az oly nemesek is, kik egy lónál többel fel nem ülhettek.

3.) *Gyalogok, köznép, község, darabant*, — *Plebei, Piskidarii*, — kik gyalog katonáskodtak. — Ezek voltak, mint gyengék, a hatalmasabbak nyomásának tárgyai, némi nyomaik ma is sok helyeken láthatók.

A ki a gyalog rendből a lófők közé át akart menni, annak három gyalog örökségére kellett lenni, a lófők közül is a főrendiek sorába csak ugy mehetett át, ha három lófő öröksége volt, hogy ott három lóval katonáskodhasson, különben a rend-változtatás nem engedtetett meg. — Ezen átmenetekre nem kellett kiváltság, a végre elég volt a lustrába-írás, és a nemzet elismerése.

A székelyek birtokait és a hivatalokat törzsök és nemzetségek ágazatai szerint osztják és viselik egymás között; nincsen közöttük királyi jog, az elsőből az utolsóig minden tisztviselőt szabadon választanak maguk közül maguknak. — Európában egy nemzet is ily alkotmánylyal nem dicsekedhetik, az 1848-beli törvények az egyenlőség kimondásánál fogva, ehhez közelitettek.

nők *Erzsébet* névünnepeének előestéjén, Balogh Albin után írt „*Huszárok és dámadék*“ című 4 felvonásos vígjátékát adata elő a tapintatos rendező.

Bár az idő ma is akadály volt, de az érdekes program — szép közönséget csalt — a fenséges asszony tiszteletére rendezett *diszeldadásra*. A függöny felgördültével a színházi személyzet *dicső királyné*nk, arcsképe előtt, ünnepies méltósággal, az igazgató ur művezetése mellett a „nép-himnusz“ éneklé. Az első versszak után, Gáspárné egy rögtönzött alkalmi költeményt szavalt el, mely, csinosan kinyomatva, a közönség közt is szétszórtatott.

Maga a szindarab, s a jólsikerült előadás is élénk mozgalomban tartá a kedélyeket. Az affectans, magyarnyelvet nemtudó, tiszta magyar Liliomvölgyi grófnőt *Aradiné*, kellő nagy világiasan adta elő. *Auróra*, leánya (Kendyné) csinos comtesset, s még csinosabb szobaleányt személyesített, bár némely mozdulata igen „kimért“ volt. Báro Hegyi (Kopeckzy) csinos alakja feledteté olykor előforduló darabosságát; *gróf Tüzes Eduard*, huszár kapitány, (Gáspár) az arisztokratus katonát elég jól személyesíté, míg *Szikra*, közhuszár (Dernői) eleven egy szikra volt sjátékával egészen fölmelegíté a közönséget. Pontus Mercurius, (Aradi), házgondnoki szerepébe „accuratesen“ bele helyezé magát, s *Aspasia*, leánya (Gáspárné) mind a természetes ártatlanságot, mind a mesterkelt comtesse-séget eredetien utánozá. A naiv „szoba cicus“, mint az „ál-gróf kisasszony“ egyaránt tapsot érdemelt; miben nem is lehet panasszuk vendégeinknek! A jó darab jól be volt gyakorolva, s a rendezőség valamint az egyes szereplők is méltó dicséretet érdemelnek.

* **A honvédelmi miniszterium** rendelete szerint tanulók, kik a honvédséghez soroztattak be, folytathatják tanulmányaikat, s a szünidők alatt hivatnak be gyakorlatokra. — A közelebb befejezett ujonczozás eredménye szerint a sorhadhoz állítottatott 31,207 ember, a honvédséghez 34,597; a hiányzó contingens a póttállításoknál fog kiegészitetni.

* **Az erdélyi muzeum-egylet** pénztárnoka tisztelettel fölkéri a tőke, kamat és részvényilletékkükkel hátrálékban levőket, hogy hátrálékaikat f. é. decz. 10-dikéig nálla fizessék be s így váltsák be adott szavukat, ellenkező esetben kénytelen lesz az egylet szigorubb eszközökhöz folyamódni.

* **Bethlen helységében** takarékpénztár alakul; a szervezkedő gyűlés decz. 15—20-dik napjain tartatik meg.

* **A városi közönség** a ma érkező honvédek tiszteletére ma diszlakomát rendez Lénárt Károly ur helyiségében.

* **Mentovich Ferencz**, t. munkatársunk, a következő nyilatkozat közlésére kért föl:

„Mementó! Vich“ végzettél, Maros-Vásárhelyről keltezve egy cikk jelent meg a „M. Polgár“-ban. Adom tudtára „minden embereknek“, hogy az nem az én tollamból került. Nagy gyanum van, hogy abcés kis fiam írta. Egészen az ő stylusa és észjárása. A kis kópé megtudván: hogy a „M. Polgár“-t mostan gyermekek szerkesztik, fogta magát s egy cikket penderített bele.

* **Ráth Mór**, a buzgó és tevékeny pesti könyvkiadó, ismét három újabb vállalatára hirdet előfizetést. Ezek közt van *Tompa Mihály* összegyűjtött költeményeinek első teljes kiadása, melyet az elhunyt koszorusbarátai: Arany János, Gyulai Pál, Lévy József és Szász Károly rendeznek sajtó alá s irnak hozzá életrajzot. A mű 6 kötetben fog megjelenni a költő arezképével, jegyzetekkel s életrajzzal. E gyűjtemény Tompa utolsó hagyományá özvegyének s már csak ennél fogva is széles elterjedésre számíthat a költő tisztelői között, kik — a fölhívás szép szavai szerint — a halottban is szeretik még a halhatatlant. — Megjelennek továbbá diszkiadásban „*Gyulai Pál költeményei*“, ki csaknem egy negyedszázados költői pályának nyújtja itt mély érzésről s ritka alakító tehetségtől tanuskodó termékeit. — *B. Eötvös József* világhírű munkája

„A XIX. század uralkodó eszméinek története“, második teljesen átdolgozott kiadásban kerül sajtó alá s bizonyára szintén kapós könyv lesz, mert az első, mostoha körülmények közt nyomtatott, kevés számú, kiadás már évek előtt egészen elfogyott. Ide jegyezzük még e nagybecsű művek előfizetési árrát is azon reményben, hogy olvasóink megrendeléseket is kívánnak a kiadónál tenni. Az első mű előf. árra 7 frt, mely azonban két részletben is fizethető, — s másodiké 2 frt, a harmadiké pedig 4 frt.

* **A „Magyar Polgár“** közelebbi számában ezeket olvassuk: „O felsége a császár- király megérkezett Jeruzsálembe, s nem tudom, mint királya, vagy mint vendége vonult be, mert ezt a P. N. sem oldotta meg. Csodálom, hogy annyi uralkodó mer a Vöröstengerre utazni, mikor ott a szolgaságból menekülni akaró népet üldözve Pharaó mily ominosus véget ért. Talán eszökbe jut ez és visszatérve több jóakarattal lesznek jönmagok iránt.“ — Csak szép az a baloldali loyaltitás!!

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblán

1869. év novemb. 22-ik és következő napjain tartandó nyilvános ülésekre kitűzött ügyek jegyzéke.

Az I-ső polgári oszt. ülésében.

Előadó k. t. bíró Kabós László által.

Margeneán Józsefnek Margeneán János e. 200 frt i. Pál Istvánnak András György e. tulajdonjog i. Bálin Ferencznek Farkas Juliána e. adósság i. Makrai Lászlótnak Duha Tódor e. 4366 frt 72¹/₂ kr kártérít. i. Özvegy Barcsai Károlynának Dindár Dénes és Elek e. 3000 frt i. B. Balintt Józsefnek Gazner Sámuel s társa ellen 389 frt haszonbér hátrálék i.

Előadó k. t. bíró Moga Demeter által.

Kadis Juonnak Kadis Oltyán József hagyatéka e. fekvők i. Kofea Rafila Kofea György és Szintion e. szerződés érvényben-társása i. Arcz Vakentiu Depna Anna e. egy ház kiúrtése i. Sztanessé Constantin, Stanesse Vaszilika e. birt.h. i. Sill Urikányi, Mura Stefan Baja Zsuzsanna hagyatéka e. haszonbér felmondási. Demeter János Sanecz József e. végrehajtás megssüntetése i. A Gruer Lasitó hagyatéka Málnási Kristóf Laczkovics János hagyatéka e. 56 frt i. Sinkán János Barbu Alexe hagyat. e. 30 db. arany i. Sztán János Ilyés János e. 108 frt 80 kr kárt. i. Eiszigmann András Schneider Anna e. egy szántóf. i. Hirsch Abraham Szokot Dani e. 101 frt 80 kr i. Heda Antal Koloni Dániel e. 431 frt 55 kr o. é. Pap Pál Gyárfás Teréz e. zálog visszaadása i. Szentkirályi Lajos Blumenfeld Saul e. 2002 frt 50 kr haszonb. i.

Előadó k. t. bíró Binder Mihály Gy. által.

Frates Alexe Bruss M. és t. e. kártérít. i. Stamm Márton Zachariás M. e. kárt. i. Wonnert Sára Schaessburger M. e. adósság i. Lanhatin Serbán Dotleff M. e. 38 frt 20 kr. i. Lukács János Lukács Samu e. ingóságok i. Lukács Péter és t. Jambor M. e. kárt. i. Gehann Sára Schotseh Sára e. bh. i. Gross D. Nemetschek Leopold e. 107 frt 60 kr i. Schuster J. Erger Maria ellen végrehajtás i. Dr. Scheitz Antal Rösler K. e. költség i. Steria Constantin Bukur Sztán e. váltó i. Griza Juon Vajdán Szamoille e. kiszakítás i.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly által.

Kozma István és részeseinek Sófalya községe e. spoliumos p. Paraskiva lui Dan Veronika és t. Márku Dumitru hagyatéka e. elfoglalt malomrészek kiadása i. Grama Basilnak Slavnic Johan csódtómege e. 1875 frt i. Töpfer Agnetának Honnert Péter e. ingóságok kiadása i. Gruber Karolynak Beutlovich Maria e. kárt. i. Both Jánosnak Macskási Antal e. haszonbér felmondás i. Kaisser Mózsefnek Kovács Samu e. 78 frt i. Dobra Georgienek Korpade Georgie és Zsurzs Mari e. 101 frt i. Gál A., Kis S.-nének Kádai Nicolae és társai e. kártérítés i. Spiroi Juon Koszteának Puska Nasztazia e. kárt. i. Czi-ate Jánosnak Marmika Harjas e. 9 éves fiának átadása i. Lauf Jánosnak Kendőf Kristóf e. bérleti szerződés felett. Öz. Baruch Gyuláné Mendeln Annának Baruch Jeremiás és Adolf e. bh. i.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

N.-enyedi főiskolának M.-Déce község e. bh. i. Sugag községének Radu Ilie s részesei e. tulajdonjog i. Balog Jánosnak Gondól János e. 240 frt i. Máté Tódornak Brechtner János e. 15 frt i. Váradi Istvánnak gr. Rhédei Lajos e. 57 frt 46 kr i. Karácsonyi Sándornak Csicsó László és t. e. bh. i. Léni Simonnak Lepadat Ilie e. 52 frt 90 kr i. Lévi Simonnak Berthea Juon e. 164 frt i. B. Rothenthal Henriknek Bakó S. jogutódai ellen 1000 frt betáblázás i.

Eladó k. t. bíró Gyarmathy Sámuel által. Qána György öz. Barcsai Zs.-né tisztje Andárd

Sámuel e. bh. i. Mészáros Antal hagyatéka. Derzi Zsigmond osztályos ü. Dersi Sándor és Anna e. Hoffinger Mártonné, Vélieska Ersebet, hagyatéka.

Előadó k. t. pótbíró Deési Farkas által.

Felszegi Károlynak Moldován Kondratye s t. e. 1484 frt 25 kr i. Mecse Demján Marosán Tódorné ellen fekvők i. Széles Józsefnek Czumbalnos Ferencz e. adósság i. Dordea Adam hagyatéka i. Babes Sia Buez Pável e. bh. i. Zeyk József és tai Talaba Gyorgye e. tuldon i. Lungu Juon Mare Juon és Gyorgye e. bh. iránt. Puskás Paszkunak Mózes János és t. e. 95 frt i. Gr. Teleki Miklós Magyarai Pál e. mezszye igazítás i. Schapper Antalnak Lehmann Mihály e. 299 frt 80 kr i.

II. polg. osztály ülésében.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal által.

Hetzeldorf közönségének Schmidt M. e. 133 frt i. Dengyel Erzsébetnek Draser Charlotte e. házber iránt. Schén Lajanak Tuba Izsak és t. e. kiszakítás i. Freitag József és t. Szabó József e. belsőtelek felerése i. Wermescher Eszter és t. Graeser Maria e. eskütelét i. Domide Pantilimonnak Hangen Petru e. egy társasági szerződés megszüntetése i. Izrael Abrahamnak Wolf Weisz e. t. szerződés teljesítése i.

Előadó k. t. bíró Dózsa Dániel által.

Demian Zsuzsánnának Sajtós Pál e. adósság iránt. Deák Gergely és neje Konecz Pál e. neje e. kártérítés i. Székely Anikónak Vincze Sándor e. szolgáltatber iránt. Nagy Mihálynének Balog József e. kártérítés i. Inre Jánosnak Balog Domokos e. som. visszahelyezés i. Losonczy Józsefnek Székely Péter e. adósság i.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által.

Beku Georgenak Netatea Jonutiu visszahelyezés i. Sioldu Tódornak Sioldu Jakob Juonu, illetőleg ennek szavatosa Sioldu Constantiu e. sommas visszahelyezés i. Murasiannu Basiliunak Dobranerev Maria e. 183 frt 20 kr i. Bánfi Farkas, mint Dr. Bardocz Lajos engedményesnek. Danó Ferenczné e. 39 frt 50 kr kárt. i. Moldován Juonnak Brengya Juon e. sommas visszahelyezés i. Sztlélek községének Gondos Imre e. bh. i. Brusin Simonnak Brusin Maftai e. som. vizsah. i.

Előadó k. t. bíró Popovics Szervián által.

Lang M. Brancs Gy. és t. e. 17 frt 38 kr i. Pap Juonnak Farkas Berla e. bh. i. Bell Györgynek Filp János e. bh. i. Csurs Angyelnek Popa Nikolai e. 46 frt 29 kr i. Apfelthaler Józsefnek Gergelyi Sándor e. 26 frt 6 kr i. Strumbu Georgnak Pap Tomásin e. közös malom megbecslése i. Bajka Andrásnének Tóth Mátyas e. 29 frt 26 kr i. Nékel Jánosnak Pantilu György és öz. Sterczing Józsefné e. az elsőégi zálogjog megadása és a vételár átruházása i.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál által.

Sutrik Iliának Blesán Juon e. tartás i. Reinert Györgynek Weiss János e. 19 frt 30 kr i. Csurgodiár J. és t. Stances Dumitru e. bh. i. Enyetér Andrásnak Kiss András e. 9 frt és 3 frt 30 kr i. Wagner Györgynek Bukura Patulea e. 160 frt i. Vajda Samunak Magyarai György e. bh. i. Brocza Nicolájnak Nyerges Gligor e. 32 frt i. Sztgyörgyi Jánosnak Lörinczi Sándor e. 10 frt i. Áros Istvánnak Balog Salamon e. bh. i. Richzeit Zsigmondnak Daczó Ferencz és társa e. 600 frt váltó követelés i.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által

Grózea Flóra s társa Nocolae Nica Lázár e. egy jobbágytelek i. Kocsis Alajos Györki László e. kártalan. i. Welter Márton Danile Suito s t. e. kártalanit. i. Ollé Elek s rész. Tódor Teréz s rész. Tódor Katalin hagyat. e. átruházás i. Kis Károly s rész. Márton Marci s rész. e. bh. i. Sándor László Sándor Ferencz e. egy belsőtelek i. Öz. Gyárfás Józsefné Gyárfás Dénes e. egy belsőtelek hasznosítása i. Déli Mihálynak Löwi Dávid e. haszonbér hátr. i. Detesan Maftai Tikos Maria hagyat. e. ingók átruházása i. Simai Bogdán Bakolcza Petra e. bh. iránt. Richzeit Zsigmond Daczó F. és t. e. 600 frt váltó ösz. i.

Előadó k. t. pótbíró Illyés Károly által.

Nagy Sándornak Török Sándor e. 10 frt i. Csernátón községének Veres Ignác e. 113 frt 14 kr i. Kilyénfalva községének Szabó Barabás és t. e. egy kaszáló f.

III. A bünyügyi osztályban.

Előadó k. t. bíró Schneider József által.

Sándor Erzsébet lopási bűnrészessége. Purece Sina Juonu, emberölési b. ü. Maniu Nicolai és t. lopási b. ü. Zacharie Juon Const. tolvajszági b. ü. Krüger Anna tulajdon biztonsága e. kihágása.

Előadó k. t. bíró Sándor János által.

Allemann Juon gyilkossági bünténye. Ráduly Antal becsületsértése. Czibne Gligor sikkaszt. bünt.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon által.

Bese György lopási b. t. Ilia Juon becsületbirt kihágása.

Előadó k. t. bíró Cséregedi János által.

Hába Lika s társai lopás b. ü. Opris Simion hivatali kötelesség áthágása. Lung Luka és t. nyilv. erősz. b. ü. Pásztor Mária lopási b. ü. Marián Nuczu súlyos testisértés b. ü. Roska Petru nyilv. erőszak. b. ü. Pacurarín Aron lopási kísérlet b. ü. Dezső Sándor és t. súlyos testis. b. ü. Stana Qu Todora Dan Bratu gyújtás b. ü.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György által.

Ince Ferencz tolvajsági b. ü. Popescu Avram és t. súlyos testis. b. ténye és kihágása. Toncson István tolvajsági b. ü. Tőke Trézsi lopási b. ü. Grunesak Sára kihágása. Schuster Katalin kihágása.

IV. Az úrbéri osztályban.

Előadó k. t. bíró Antalfy Gábor által.

A székelyföldi közbirtokosoknak az odaváló volt úrbéresé e. valamint a r. cath. ev. ref. unitária és görög egyesült egyházak e. határtagositás és közlegelő elkülönítés i. Terecs volt úrbéres közsege a v. hunyadi kir. fisk. uradalom e. több darab erdő úrbéi természetű és átbocsátása i. B. Bornemisza Albertnek Krisán József I. Tanaszje e. egy belső majorság telek s külső tartozékainak megváltása i.

Előadó k. t. pótbíró Grúz István által.

Lázár Pál Oszár Beden Anicza e. Lapusnyakon

levő allodialis telkiállomány visszabocsátása i. Özv. Pálfi Antalénak Keszeg János e. egy r. gálfalvi telkiállomány visszabocsátása i.

Jegyzéke

Azon úrbéri ügy-gydaraboknak, melyek a marosvásárhelyi királyi úrbéri törvényszéknél a folyó évi november hó 25-ki nyilvános ülésben ülnök Tamási Béla által ítéletesen előadásra ki-tűzetnek.

Az ó-topliczai birtokosságnak, ugyanodaváló Bukur Toader I. Juon; Bránya Vaszi; Bránya Todor I. Vaszi; Bránya Jakab I. Filip; Braik Simeon I. Juon; Braik Juon I. Cathormi; Braik Juon a Todor; Braik Juon I. Jakob; Braik Kirilla I. Juonka; Borbely Jouner; Bobrik Vaszi; Bobrik Simeon; Bobrik Juon; Bobrik Juon I. Andre; Bobrik Irimie; Bobrik Cirilla; Bobrik András; Bob Toder I. Vaszi; Bobota Costin; Bobota Contin I. Gyorgye; Antal Vaszi; Antal Mihály I. Juon; Antal Juon I. Pallagia; Antal Juon Battos; Antal Ilia; Antal Gyurka; Antal Gligor Bakos; Antal Gavril I. Jakab; Antal Costin lup; Antal Tyifor; Antal András; Kaja Juon; Kelemen Silimon; Kosarka Juon suta; Krisztea Kirilla; Krisztea Gyorgye; Krisztea Gyorgye I. Jakab; Krisztea Gligor I. Ilie; Antal Jakab I. Vaszi; Antal Juon I. Jakab; Antal Niculai I. Simeon; Goja Vaszi

I. Togyer; Zbanka Simeon; Orlai Andrei; Zerkán Du-mitru; Vuda Gligor I. Juon; Vuga Jakab I. Simeon; Fodor Gavril I. Simeon; Bukur Juon I. Ilia; és Krisztea Gligore elleni p. m. v.

A kiadóhivatal üzenete.

X. Y. urnak. Egy frt 40 krt kérünk még.

Bécsi börzei árkelet.

(1869. nov. 18-án).

5% metalliques	60.20
5% nemzeti kölesön	69.40
1860 államkölesön	94.70
Bankrészevény	728 —
Hitelrészevény	246.25
London	124.35
Ezüst	122.35
Arany	5.89 ¹ / ₂
Földt. ment. kötvény erd.	74.25
" " " magyarh.	79.25
" " " horvát-slavon	83.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

HIRDETMÉNYEK.

108

1-1

!!! Házassági ajánlat !!!

Egy 30 éves barna és egy 40 éves szőke, mindketten kellemes külsejű, nőtlen férfiú, az első 600, a második 500 frt évi fizetéssel, mely egy pár év alatt 1000, illetőleg 600 frtra emelkedhetik, házasságra óhajt lépni egy művelt, háziass, kellemes kinézésű 18—24, illetőleg 18—37 éves, legalább 200, illetőleg 100 frt biztos évi jövedelemmel bíró leány — vagy gyermektelen özvegygyel. — Komolyan vélt ajánlatokat — mindenesetre melléklendő arczéppel együtt — sziveskedjenek a bájos pályázók, az első férfiura nézve „Amor,” a másodikra nézve „Adónisz” név alatt, poste restante, Maros-Vásárhelyre küldeni f. év deczember végéig. Névtelen vagy álnév alatti ajánlatok tekintetbe nem fognak vétetni. Szigorú titoktartásért az illetők állása és becsütetszava kezeskedik.

(88)

7-10

Nincs olcsóbb!! és jobb világítás mint a kátrányszesz (Petroleum)

ezen állítást indokolni szükség feletti, mert tény, hogy a jelen évtized alatt e czik oly óriási előhaladást tett, melyhez hasonlót ez idő szerint a kereskedelmi világ felmutatni nem tud.

Alólirt, mint ki nyolcz év óta kiváló figyelmemet ez üzletágra fordítam, tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, miszerint tetemes mennyiségre kötött szerződéseim nyomán a jelen téli idény alatt is, oly tiszta, veszélyt nem okozható gyultalan anyagot szolgállok, mint a milyennek árulhatását az 1866-dik év januárius 27-én kiadott törvény engedélyezte, ugyan ehez megkívántató

Lámpák

raktáromban oly mennyiség és minden igényeket kielégíthető választékban találhatók, milyennel még ez ideig nem rendelkeztem, még pedig a mult évi áraknál jutányosabban (ismét eladók külön kedvezményben részesülnek) a midőn ezeket a n. é. közönség figyelmébe ajánlom, a némi előítéletek által tartozkodók részére tisztelettel tudatom, hogy a nálam vásárlandó lámpákat **nyolcz napi** használat után a **vételár teljes megtérítése** mellett visszaveszem, egyszersmind jól rendezett fűszer üzletemet, szilárd és pontos szolgálat mellet ajánlván.

Staibl Antal,

Széchenyitér 548. szám.

figyelemmel gyorsan

Minden megrendelésnek és megfizetésnek

Demjén László

könyv-, mű- és hangjegy-kereskedése

KOLOZSVÁRTT.

FŐPIACZ.

(105)

Van szerencsém a t. cz. közönségnek könyv-, mű-, hangjegy raktáramat és kitűnő zongorámat becses figyelmébe ajánlani.

Uj Zongorák, Pianinok és Harmoniumok

legjutányosabb gyári áron kaphatók.

Használt hangszerek ujjakkal cseréltetnek ki.

A hangszerek jószágára nézve írásbeli felelősség vállaltatik, és ha nem tétszenek, visszavétetik.

DEMJÉN LÁSZLÓ-nál Kolozsvártt.

széchenyitér 548. szám

A hirdetőt közzétevével a közönség figyelmébe ajánlom, hogy a közönségnek a legújabb hírlapokban bármely könyvkereskedés által kiadott képek, hangjegyek általam gyorsan szerzhetőek meg.